

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Een trouwe Leidsman [p.4]

Gereformeerde Gemeente Den Helder

26/11/2015
jaargang 94

nr **09**

Na enkele maanden in gezelschap bijeen te zijn gekomen, ontstaat er in 1948 in Den Helder een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Opperdoes. De kerkdiensten worden gehouden in een klein (gehuurd) kerkje aan de Janzendwarsstraat. De woning van ouderling A. van der Beek, die aan de kerk vaststaat, doet dienst als consistoriekamer. Op 2 december 1952

vindt de instituering tot zelfstandige gemeente plaats. In 1970 verhuist de gemeente naar het huidige kerkgebouw (met 130 zitplaatsen) aan de Reigerstraat. In 2005 wordt het dak van de kerk vernieuwd, waarbij het de vorm krijgt van een piramide. De gemeente is vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 88.

Een getrouwe Priester beloofd

Een ontzettend beeld wordt ons getekend van het godsdienstige leven rondom het heiligdom te Silo. De dienst van de HEERE is in diep verval. We ontmoeten er de oude Eli, de hogepriester. Hij is een kind van God. Hij mist de kracht en de geloofsmoed om te doen wat God van hem eist.

En Ik zal Mij een getrouwen priester verwekken; die zal doen gelijk als in Mijn hart en in Mijn ziel zijn zal.
1 Samuël 2:35a

Zijn zonen Hofni en Pinehas zijn priesters, maar kennen de HEERE niet (vs. 12). Duivelskinderen, die niet weten wie God is in Zijn heiligheid en rechtvaardigheid. Ze misbruiken hun ambt en leven in hebzucht, heerszucht en ontucht. 'Alzo was de zonde dezer jongelingen zeer groot voor het aangezicht des HEEREN' (vs. 17a). Verblind en verhard gaan ze door in de zonden tot hun eeuwig verderf. Zij sleepten het volk mee in de afval van God. Als een wonder van Gods genade in zo'n donkere tijd is daar de jonge Samuël. Hij mag in kinderlijke vreeze God dienen in het heiligdom. In zo'n omgeving. Wat een voorrecht als je zo jong de Heere mag dienen! 'Des HEEREN vrees is rein; zij opent een fontein, van heil dat nooit vergaat'.

Op een dag staat er ongedacht en onverwacht een man Gods te Silo. Het is een anonieme profeet. Hij verschijnt, spreekt en verdwijnt. De boodschapper is niet van belang (zult u dat nooit vergeten!), maar de boodschap. 'Zo zegt de HEERE...!' Er volgt een oordeelsboodschap! Onheil en gericht zullen worden voltrokken over het huis van Eli. "Dit nu zal u een teken zijn, hetwelk over uw beide zonen, over Hofni en Pinehas komen zal; op één dag zullen zij beiden sterven' (vs. 34). Zie hier, geliefde lezer, de HEERE laat niet met Zich spotten! U was priester in het Paradijs. U bent geschapen als beeldrager van God en ambtsdrager voor God. Maar

ds. M. Karens,
Werkendam

wij hebben God op 't hoogst misdaan; wij zijn van 't heilspoor afgegaan. En door de gruwel van onze zonden maken wij de schuld dagelijks meer! Alzo zegt de HEERE: Mijn gerechtigheid eist, dat de zonden door u tegen de allerhoogste Majesteit gedaan, ook met de hoogste, dat is met de eeuwige straf aan lichaam en ziel gestraft worden. Is dit alleen uw rechtzinnige bejijdenis? Of werd het door Gods Geest uw innerlijke en smartelijke beleving?

Een belovende God

Het oordeel is volkomen en rechtvaardig. Maar nog niet het laatste woord. De onbekende man Gods mag in Silo meer zeggen. Er klinkt een Evangeliewoord. 'En Ik zal Mij een getrouwen priester verwekken...' (vs. 35a). Tegenover de ondergang van de ontrouwe priesters staat de belofte van een getrouwe priester. Een rijke belofte in een donkere tijd. 'Ik zal...' Het is een belofte van het verbond der genade. Een belofte, die terugleidt naar de eerste belofte in het Paradijs (NGB 17). God zal Zelf zorgen voor een Priester. Jezus Christus zal komen in de volheid des tijds. Hij is de Messias. Hij is gezalfd van eeuwigheid tot Profeet, Priester en Koning. 'Zie, een Man, Wiens Naam is SPRUITE, Die zal uit Zijn plaats spruiten, en Hij zal Priester zijn op Zijn troon en de raad des vredes zal tussen die Beiden zijn' (Zach. 6:12).

De belofte van onze tekst is vervuld in Zadok uit het geslacht van Eleázar (1 Kron.29:22). Hij is een getrouwe priester. Maar de diepste vervulling van deze belofte zien we in de volheid des tijds. 'Het werd volkomen vervuld in het priesterschap van Christus, de barmhartige en getrouwe Hogepriester, Die God verwekt heeft en Die in alles Zijns Vaders welbehagen heeft gedaan' (M. Henry).

'Ik zal Mij (!) verwekken'. Deze Priester is er in de eerste plaats voor Zijn Vader. Hij zal het werk van Zijn Vader volbrengen en Zijn eer verhogen. Daartoe moest de Zoon van God de menselijke natuur aannemen. Hij is de enige, eeuwige en getrouwe Priester over het huis Gods. Een priester, dat is letterlijk: één die tot God nadert. Een voor mensen onmogelijke taak. Naderen tot een heilig en rechtvaardig God, Die is een verterend Vuur en een eeuwige Gloed bij Wie niemand wonen kan. Nu heeft de getrouwe God van het verbond, de Ik-zal-zijn, een getrouwe Priester verwekt. Van deze Christus mag de Kerk belijden in het ge-

In dit nummer

5 Het Evangelie in de Arabische wereld

9 Huiselijk geweld en kindermishandeling

20 Hoe leer ik mijn ellende kennen?

- 2** Een getrouwe Priester beloofd
- 3** Het Schatboek [46]
- 4** Een trouwe Leidsman
- 6** Vier eeuwen catechismusprediking [5]
- 7** Even maar...
- 8** De gouden keten van het heil [3]
- 10** Het merg van het Evangelie [7]
- 11** Website Gereformeerde Gemeenten
- 11** Tot steun van de evangelisatie
- 12** Psalm 91:1
- 12** Boekennieuws
- 13** Kerknieuws
- 14** Berichten
- 14** Kerkdiensten

Het Schatboek [46]

loof: En tot onze enige Hogepriester, Die ons met de enige offerande Zijns lichaams verlost heeft en voor ons tussentreedt bij de Vader (HC Zondag 12). Weet u wat u nodig heeft om te leven en te sterven? De geloofsvereniging met en de geloofskennis van deze Priester. Hij is zo getrouw als sterk! Want als u nog leeft zonder priester, dan hebt u geen verzoener, geen verlosser, geen voorbidder, geen zegen! Opent toch uw mond...!

Een gezegend werk

Wat zal deze Priester doen? 'Die zal doen gelijk als in Mijn hart en Mijn ziel zijn zal' (vs. 35a).

De beloofde Priester zal alles doen naar het welbehagen van Zijn Vader. Wat was er in het liefdeshart van God de Vader? Dit: een ontelbare schare zondaren zalig te maken! Het was in Zijn hart om Rachab, Manasse en Saulus te verlossen en te herstellen in Zijn gemeenschap. Dat zal deze Priester volkomen doen! Zijn hele leven op aarde was een offer. Hij is verteerd in het vuur van Gods toorn. Hij heeft met één Zoenoffer op Golgotha alles voldaan voor de Zijnen. De belofte is vervuld in Zijn offer, voorbede en zegen. Hij is de Voorpraak bij de Vader voor Zijn zondige kinderen. Wie ziet er in de adventstijd uit naar de geboorte van deze getrouwe Priester in het hart? Van nature niemand, ook u niet! Maar een zondaar, die door Gods Geest zijn vloekwaardigheid en strafwaardigheid leerde inleven. Die ging zien de oneindige kloof tussen God en zijn ziel. Die onmogelijk tot een heilige en rechtvaardige God durft naderen, die moet uitroepen: 'Zo Gij in 't recht wilt treden, o HEER' en gadeslaan, onz' ongerechtigheden; ach, wie zal dan bestaan? Een zondaar, die leerde verstaan: Geen slachtvee, geen altaren, vol spijs ten offer waren het voorwerp van Uw lust. Al mijn gerechtigheden een wegwerpelijk kleeft! O, hoor de belofte. Zo zegt de HEERE: Ik zal Mij verwekken een getrouwe Priester! Ik zal in de beestenstal van uw en jouw hart, in een kribbe vol onreinheid een Zaligmaker verwekken. Er is ook nu nog, in de donkerste tijd, een volk dat met een onvervulde belofte van God over de wereld gaat. Ga met de belofte naar de Belover en smee om de vervulling! 'Ik blijf de HEER' verwachten; ik hoop, in al mijn klachten, op Zijn onfeilbaar woord'. En gij, die God zoekt, in al uw zielsverdriet, deze volmaakte Priester zal alles doen!

Zondag 44: Het tiende gebod: Gij zult niet begeren

Het doel van dit gebod

Het oogmerk en doel waartoe dit gebod is ingesteld, is dat al onze genegenheden ten opzichte van God en onze naaste oprecht en gelijkvormig met Gods wil zijn. Anders gezegd: wij moeten de hele wet innerlijk en volkomen gehoorzaam zijn, wat ook in alle andere geboden vereist wordt.

Hierin worden namelijk niet alleen de grove begeerten waarmee de wil instemt, verboden, maar ook alle kleinste verkeerde lusten en gedachten, waardoor onze harten tegen enig gebod Gods verleid worden, ook al komt daar de overweging en toestemming van de wil niet bij.

Het volbrengen van de wet Gods

Voor de menselijke natuur, toen ze nog ongeschonden was en niet gezondigd had, was volkomen gehoorzaamheid aan de hele wet mogelijk. Want de mens was naar Gods beeld geschapen in volmaakte heiligheid en gerechtigheid.

Voor de natuur van de mens die na de val verdorven is, is het volbrengen van de wet zo onmogelijk, dat ze zelfs niet een Gode behaaglijke gehoorzaamheid kan beginnen.

Voor de menselijke natuur die door Christus hersteld is, wordt in de catechismus gevraagd of zij de wet kan volbrengen, en dat niet alleen in Christus, maar ook in zichzelf. Daarop wordt terecht geantwoord dat zij dat niet kan. De wedergeborenen beginnen in dit leven God gehoorzaam te zijn, dat is: hebben een voornemen en ijver, die weliswaar niet geveinsd, maar flauw is en strijdt met de verkeerde neigingen, genegenheden en begeerten. Maar toch kunnen ze God geen volkomen of volmaakte gehoorzaamheid bewijzen, omdat noch de kennis van God noch de liefde zo groot en ernstig is als Gods wet vereist (1 Kor. 13:9).

Het nut van de wet Gods

In de *verdorven natuur*, die nog niet door de Heilige Geest is wedergeboren, is het nut van de wet:

- De handhaving van de tucht in en buiten de kerk.
- Kennis van de zonde.

In de *wedergeboren natuur*, is het nut van de wet velerlei:

- Handhaving van de tucht. Want vanwege de zwakheid en verdorvenheid van het vlees is het nuttig en noodzakelijk dat ook de godzaligen, om ze bij hun plicht te houden, de bedreigingen van de wet en de voorbeelden van de straffen voorgehouden worden.
- Kennis van de zonde. Want de wet is ook voor de wedergeborenen een spiegel, waarin zij de gebreken en onvolmaaktheid van hun natuur zien. Ze voedt hen op tot ware ootmoed voor Gods aangezicht, opdat ze van dag tot dag toenemen in ware bekering en geloof, en opdat met het toenemen van de vernieuwing ook de aanroeping van God toeneemt, waardoor zij begeren God en Zijn wet meer en meer gelijkvormig gemaakt te worden.

De uitspraak van Paulus: 'De wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus' (Gal. 3:24), moet verstaan worden van dit tweëerlei nut van de wet. Dit geldt zowel voor de uitverkorenen die nog niet wedergeboren zijn, als voor hen die al wedergeboren zijn. Want voor de eerstgenoemden is het een voorbereiding op de bekering, en voor de laatstgenoemden een opwas in de bekering.

Uit: Zondag 44;
HET SCHATBOEK,
Z. Ursinus, deel 2;
Gebr. Koster,
Barneveld 2014

Een trouwe Leidsman

Gisteren mochten we weer thuiskomen van een niet zo lange reis. Het was naar Ontario (Canada), om daar Brant County, het vroegere Ancaster, te dienen. Het was goed daar te zijn. Het wordt gevoeld als er afnemers zijn. En op het logeeraadres zijn we met alle hartelijkheid en liefde ontvangen. 's Avonds hebben we mogen voorgaan in St. Catharines, onze eerste gemeente in Canada.

ds. C. Vogelaar,
Grand Rapids

Netherlands
Reformed
Congregation
Brant County.

Over die afstanden en grote reizen hier hebben we al meer geschreven. U zult er geen behoefte aan hebben dat we daar nog eens uitvoerig verslag van doen. Het is ook echt niet zo dat we de meeste tijd maar op reis zijn. Er is werk genoeg in Michigan, in de eigen gemeente en in de consulentgemeente Beckwith, in Grand Rapids. Maar eens per jaar proberen we toch naar Ontario te gaan, om daar ook een van onze kinderen te bezoeken.

Hoe het was

Het is al weer meer dan 31 jaar geleden dat we aan St. Catharines verbonden werden. Nooit hadden we kunnen verwachten naar de overkant te moeten om daar wel hetzelfde Woord, maar dan in een vreemde taal te brengen.

Die eerste preek in het Engels, tijdens een kennismakingsbezoek kort na het aannemen van het beroep, zul je niet gauw vergeten, vooral ook door de bijzondere hulp van de Zender die op die dag mocht worden ervaren.

Voor het aannemen van het beroep heeft de Heere willen bemoedigen met Psalm 107:7: 'En Hij leidde hen op een rechten weg, om te gaan tot een stad ter woning'. Het was de tekst boven een meditatie in een bekend en geliefd dagboek die Hij daarvoor heeft willen gebruiken. In de jaren die we in Canada, en later in Amerika, mochten dienen, hebben we Zijn hulp, ook wat de taal en soms zo andere gewoonten betreft, zo vaak mogen ervaren. Hoe zou het anders gekund hebben. Maar dat geldt natuurlijk net zo goed voor de arbeid in het oude vaderland. Een nieuw geslacht is daar opgegroeid, sinds we in St. Catharines woonden. Kinderen die je daar gedoopt hebt, zijn nu zelf vaders en moeders die je echt niet meer herkennen zou. En de ouderen van toen zijn bijna allemaal de weg van alle vlees gegaan. Anderen hebben de gemeente verlaten, zijn de wereld ingegaan of hebben een gemakkelijker, voor het godsdienstige vlees minder aanstootgevende weg begeerd. We behoeven daar echt niet boven te

staan en het is me soms een wonder, als je, zoals ook in Brant County, zoveel jonge gezinnen en jeugd onder je gehoor mag hebben. Gods volk leert wel wat het betekent vijanden van vrije genade te zijn.

Hoe het ook nu is

Veel is er veranderd. Mensen zijn weggevallen of ouder geworden. Zorg kan je hart bezetten, als je de ontwikkelingen in de wereld, maar ook in de kerk, nagaat, en als er zoveel is wat je met vrees en droefheid bezetten kan. Veel is er veranderd, ook in onze eigen omstandigheden. Maar we mogen nog samen zijn, al zijn de kinderen en kleinkinderen ver bij ons vandaan. De Heere verandert niet. Zijn macht is groot, Zijn trouw zal nooit vergaan; al wat Hij ooit beloofd heeft, zal bestaan. Daar, op het logeeraadres, in Ontario lag een dagboek. Hetzelfde dagboek als we mochten lezen zovele jaren geleden. Toen ik het opende, lag tot mijn verrassing die tekst weer voor me. Alsof iemand juist dat bekende stukje gelezen had. En het was alsof de Heere vroeg: Heb ik dat niet gedaan? Je voortgeleid in Mijn trouw? Gedragen en ook gered, al die jaren? Ondanks je dwaasheid, ongeloof, vijandschap, waarmee je die trouwe God verdriet gedaan hebt. Hij was goedertieren, wijs, barmhartig en heeft gedaan wat Hij beloofd heeft.

Maar we mogen nog samen zijn, al zijn de kinderen en kleinkinderen ver bij ons vandaan.

De Heere verandert niet. Zijn macht is groot, Zijn trouw zal nooit vergaan; al wat Hij ooit beloofd heeft, zal bestaan.

Hoe het nu is? Wij zijn maar veranderlijke mensen. Maar van Sions dierbare Koning schrijft de apostel: 'Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid'. Wat een wonder. Hij, de trouwe God, is het schild dat hen bevrijdt.

Het ongeloof kan zo sterk en de strijd zo hevig zijn. Maar het is toch waar, ook nu: Welgelukzalig zijn allen die op Hem betrouwen. Spreek dan maar goed van deze Koning. Van ons is er geen goed te verwachten. Het heil is des HEEREN. Hij, de Vorst der aarde, Die alle hulde en eer zo waardig is

Het Evangelie in de Arabische wereld

Er komen veel vluchtelingen naar Nederland. Sommigen vinden dat moeilijk. De politiek spreekt er veel woorden over. Maar onlangs zaten er drie mensen uit Syrië, met een moslimachtergrond, in alle vrijheid in Amersfoort te luisteren naar een preek over Zondag 5. De Heere heeft maar één woord nodig, denk en bid je dan.

ds. W. Visscher,
Amersfoort

Komen vluchtelingen naar Europa om het goede nieuws van de gekomen Verlosser te horen? God volvoert Zijn Raad en daarin gaat het om de toebrenging van zondaren tot de kudde van de goede Herder. Ook vandaag.

Wonderlijke wegen

In het Midden-Oosten is veel beroering. Vooral in landen als Irak, Syrië en Libanon is veel aan het veranderen. De hoofdstad van Syrië, Damascus, is soms het toneel van terreur, inslagen van bommen en geweld. Mensen zijn daar ook bang en slaan op de vlucht. Velen komen om. IS is inmiddels een beruchte afkorting geworden. Het wonderlijke is echter dat de christelijke kerken op zondag en doordeweeks in Damascus meer dan vol zijn. Bij honderden komen mensen, christenen en moslims, samen om te luisteren naar het Woord van God. De Heere doet daar, dwars door alle geweld heen, wonderlijke dingen. God gaat ook andere wegen dan wij vermoeden. Gods gedachten zijn anders dan onze gedachten (Jes. 55:8). De christelijke voorgangers proberen in Damascus het Woord te verkondigen en arme mensen met lectuur en goederen te helpen.

Literatuur

In Damascus werkt en leeft ds. George Meassy, voorganger in een presbyteriale gemeente. Ds. Meassy ziet het als zijn roeping om in Syrië te blijven, hoewel één van zijn kinderen met iemand uit Nederland is getrouwd. Onlangs heeft Meassy (hij heeft als bijnaam "De Calvin van Damascus") in enkele weken tijd deel 2 van de bekende kinderbijbel van H. van Dam in het Arabisch vertaald. Vaak was hij in de nachtelijke uren bezig met het vertaalwerk. Inmiddels is het werk gereed.

Rond het eind van dit kalenderjaar zullen er 3000 exemplaren van deze kinderbijbel zijn gedrukt. Ze worden verspreid onder mensen in Syrië en Irak. Vooral vluchtelingen komen op die manier in aanraking met het Woord van God. Met geld van onder andere het Deputaatschap Bijzondere Noden van onze gemeenten en van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland is dit mogelijk gemaakt. Ds. Meassy hoopt binnenkort te beginnen met een hernieuwde vertaling van de Christenreis van Bunyan in het Arabisch. Ook andere belangrijke boeken, bijvoorbeeld het Kromme in het levenslot van Thomas Boston, zou hij graag willen vertalen. Daar zijn echter wel geldmiddelen voor nodig. We proberen die te verkrijgen.

Diaconale nood

Er is ook veel materiële nood in Syrië. Honderden gezinnen, zowel christenen als moslims, worden door de gemeente van ds. Meassy geholpen. Het is niet goed te zeggen hoe schrijnend de nood in deze stad is. Het tekort aan kleding, voedsel en geneesmiddelen is groot. Eigenlijk is er aan alles gebrek. De vele vluchtelingen uit Syrië zijn er een duidelijke onderstreping van. En toch mag de verkondiging van het Evangelie in Damascus voortgang hebben. Er gaan op dit moment deuren open die altijd gesloten zijn geweest! Maessy, die onlangs bij onze stichting Ismaël op bezoek was, vroeg bescheiden of er wellicht nog wat mogelijkheden zijn om arme mensen te helpen. Als bestuur van deze Stichting willen we daar natuurlijk, samen met anderen, graag een steentje aan bijdragen. Vooral omdat alles in het teken staat van de Bijbelse plicht van barmhartigheid. Mogelijk heeft u ook iets over voor mede-christenen in Syrië. Elke bijdrage wordt als welkom ervaren.

Gods werk

Er is veel aan de hand in het Midden-Oosten. Soms lijkt het alsof de kerk daar zal verdwijnen. Van ds. Maessy horen we ook andere geluiden. De Heere gaat ook in het Midden-Oosten voort met zijn werk. Misschien staat heel het Midden-Oosten wel in brand omdat de Heere ook daar Zijn uitverkoren Kerk toebrengt en zal toebrengen.

Er vinden daar op dit moment opmerkelijke zaken plaats! Daarom zou het fijn zijn als we nog wat meer zouden kunnen helpen. Via de Stichting Ismaël, zie www.stichting-ismael.nl, kunt u informatie verkrijgen.

Vier eeuwen catechismusprediking [5]

Wat zijn de drie stukken? We voelen aan dat deze vraag verwijst naar de orde van ellende, verlossing en dankbaarheid in de Heidelbergse Catechismus. Hoe moet deze orde worden uitgelegd? Daarover verschillen we van inzicht met dr. W. Verboom en zijn boek "Kostbaar & breekbaar", waarin hij catechismuspreken over Zondag 1 heeft onderzocht.

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

In het vorige artikel stelden we de vraag of de toetssteen waarmee Verboom de catechismuspreken van vier eeuwen onderzocht zuiver is. Is de toetssteen de Catechismus zelf of zijn eigen interpretatie van de Heidelbergse? We noemden drie vragen, waarvan we de derde nu stellen. Die derde vraag gaat over de orde van de drie stukken.

Theologische orde

Wat is de betekenis van de drie stukken uit antwoord 2? Verboom is hier glashelder in. Hij wil in deze drie stukken niet een theologische orde zien, die daarom ook wordt beleefd in de ziel. Volgens hem staat de driedeling in antwoord 2 op eenzelfde lijn als die in de antwoorden 24, 45 en 49. Het is dus een driedeling om zaken duidelijker te maken, niet meer en niet minder. Verboom spreekt over een didactische driedeling, bedoeld om op een overzichtelijke

wijze te verwoorden welke stukken behoren tot de enige troost. Wat is dan de onderlinge samenhang tussen de drie stukken? Wij zijn vertrouwd met de uitleg dat de kennis van de ellende plaats maakt voor het wonder van de verlossing. Het verkrijgen van verlossing uit de ellende geeft dankbaarheid in het hart die, door Gods genade, zichtbaar wordt in de heiliging van het leven. Volgens Verboom worden de drie stukken zo teveel uit elkaar getrokken. Ze zouden dan stations op de levensweg worden, waar een zondaar een tijdlang verkeert en die hij vervolgens achter zich laat. Hij heeft nog een bezwaar tegen de onder ons bekende uitleg van de driedeling van de Catechismus. De kennis van de ellende zou dan een voorwaardelijk karakter krijgen.

Winst

Laten we met zulke kritische opmerkingen in elk geval ook onze winst doen. Verboom gebruikt in de titel van zijn boek het woord "breekbaar". De inhoud van de Heidelbergse is inderdaad breekbaar. We mogen het belijdenisgeschrift geen geweld aandoen en onze mening erin lezen. Nooit mogen we de drie stukken uitleggen als stations, zoals Verboom daarover schrijft. Toch ben ik ook altijd verbaasd over zulke kritiek. Worden de drie stukken in onze gemeenten als stations bepreekt? Ik beluister veel preken, maar hoor dat niet. Voorlopig houd ik het er op dat de kritiek van de stations een mistekening is. 't Is ook niet waar, nee, natuurlijk niet. Een kind van God komt de beleving van de ellende nooit te boven (zie antw. 60, 115, 126). Tegelijkertijd ligt er in de zaligmakende overtuiging van zonde ook hoop op verlossing door God, al is de verlossing zelf nog zo verborgen. De dankbaarheid is geen station dat achteraan komt. Het verlangen om heilig voor God te leven wordt onmiddellijk door de Heere in het hart gelegd als Hij geestelijk leven werkt. Wat anders is het bewust mogen leven uit Christus als bron van de heiligmaking. Dat is inderdaad een zaak die volgt op de geloofsvereniging met Christus, die volgt op ontdekking van schuld en verlorenheid. Net als de uitdrukking "drie stations" is naar mijn overtuiging de kritiek van een 'voorwaardelijk Evangelie' eerder onbillijk dan terecht. Ik zou critici ook willen oproepen om zulke termen voorlopig niet meer

Heidelberg

Bloed en vuur en rookdamp

te gebruiken. Dat is te vaak gebeurd. Het bevordert het gesprek niet als de positie van de ander vertekend wordt.

Wie in de lijn van Jeremia 3:13 de noodzaak van de ellendekennis predikt, werpt geen voorwaarden op om tot Christus te komen. Ieder *mag* vrij tot Christus komen, dat preken we toch? Maar anderzijds *zal* niemand tot Christus komen dan die vermoeid en belast is vanwege de zonde. Mensen zijn geen bekwame hoorders van het Evangelie als ze hun zonden en ellende niet kennen, zo schrijft Ursinus zelf. Dat is duidelijke taal.

Leerschool

Laten we Verbooms gedachten bij de orde van de drie stukken maar opvatten als waarschuwingssignalen. Geen statio's. Maar wel, met overtuiging, de drie stukken in die orde! Geen voorwaardelijke prediking. Geen ellendekennis als middel om voor Christus aangenaam te worden. Maar wel de vraag of onze ogen ontdekken voor onze diepe verlorenheid in Adam en dit ons als een veroordeelde zondaar heeft uitgedreven tot Christus. En ook de vraag of we niet heimelijk boven onze val in Adam uitgegroeid zijn en rijk en verrijkt werden. Immers waaruit *kent* (tegenwoordige tijd) gij uw ellende, zo luidt vraag 3 van de Heidelberger.

Dit zijn onopgeefbare zaken in de prediking.

(wordt vervolgd)

“

Vraag: Wat leert de Schrift in de eerste plaats?

Antwoord: De Schrift leert in de eerste plaats wat de mens over God moet geloven, en welke plichten God van de mens vraagt.

DE GROTE CATECHISMUS
VAN WESTMINSTER

Overgenomen uit 'Gewogen Woorden',
Thera Tanis-Baars/prof.dr. A. Baars, de Banier Uitgeverij

Komt deze uitdrukking u bekend voor? Minstens eenmaal per jaar hoort u deze dreigende woorden vol leed en ellende voorlezen uit Gods Woord. Namelijk tijdens de Schriftlezing op de eerste pinksterdag. Wanneer Petrus in zijn pinksterpreek Joël 2 vers 29 aanhaalt en uitlegt: 'Maar dit is het wat gesproken is door de profeet Joël: en het zal zijn in de laatste dagen, zegt God, dat Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees... en Ik zal wonderen geven in de hemel boven en tekenen op de aarde beneden, bloed en vuur en rookdamp' (Hand. 2:16-19). De profeten van het Oude Testament zien ver en veel. Met één vergezicht wordt de nieuwtestamentische bedeling met als uitgangspunt en hoogtepunt de uitstorting van de Heilige Geest geschilderd. Met daarbij de ontwikkelingen tot op de tweede komst van Christus. 'De laatste dagen', dat is de laatste bedeling van deze wereld.

Met twee markeringspunten: Pinksteren en de wederkomst. Na deze laatste bedeling zal het einde zijn. Daarbij is duidelijk dat de troost voor Gods kerk onuitsprekelijk is. Zelfs allerlei mensen (kantt. 40), jong en oud, rijk en arm, zullen delen in de rijke Geesteswerkingen en daardoor komen tot 'profeteren': 'dat is, God klaarkijk kennen en anderen van Hem onderrichten... Een overvloedige onderwijzing en kennis die onder het Nieuwe Testament zal wezen tot het einde der wereld' (kantt. 41). Maar er wordt in het voortweten der eeuwen, in die laatste dagen, nog iets anders pijnlijk duidelijk: bloed en vuur en rookdamp. Wat een bloed zal er vloeien; wat een brandhaarden zullen er zijn; wat een verstikkende rook zal er opstijgen!

Afgrijselijk wat er gebeurt, over de gehele wereld. Ver weg en... (heel) dichtbij. Ook bij onze (bijna) zuiderburen. Want Frankrijk rouwt. Het land waar Calvijn in 1509 geboren werd, waar in 1559 de eerste gereformeerde synode na de Reformatie gehouden werd in Saint-Germain, een voorstad van... Parijs. De natie waar de vlam van de Reformatie al na korte tijd werd uitgeblust door de bloedstromen in de Parijse bloedbruiloft in 1572. Het volk van de revolutie, van vrijheid, gelijkheid en broederschap. Het land met een rijke cultuur en een welluidende taal is in diepe rouw. En wij met hen. Onze minister van Buitenlandse Zaken noemt het gebeuren zelfs **apocalyptisch**. Dit woord komt van het laatste Bijbelboek, de Openbaring aan Johannes. Het betekent een onthullend teken van de eindtijd. De minister kent dit woord blijkbaar, hoewel we daar verder helaas zelden wat van merken. Precies zó heeft Joël het voorzeggd en Petrus gepreekt: bloed en vuur en rookdamp.

We hebben veel vragen. Waarom-vragen zelfs? Eén antwoord uit de Schrift. Leest u het in Lukas 14 vers 1 tot 5 maar na. De Zaligmaker stelt ons een wedervraag: 'meent gij, dat deze omgekomen mensen ergere zondaars zijn geweest, omdat hen dit is overkomen? Ik zeg u neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zo zult gij ook vergaan'. Onbekeerd doorgaan, betekent eveneens zeker omkomen. Maar ...tot in de allerlaatste (benauwde!) dagen zal ook de Pinkstergeest blijven werken!

v. A.

De gouden keten van het heil [3]

De derde schakel: rechtvaardigmaking

Christen mocht binnengaan door de Enge Poort. Dat was groot. Toch was hij het zondenpak nog niet kwijt.

In deze serie gaat het over de gouden keten des heils. Wij onderscheiden daarin vijf schakels: **verkiezing, roeping, rechtvaardigmaking, heiligmaking en heerlijkmaking.** In het vorige artikel stonden we stil bij de tweede schakel. Ditmaal willen we aandacht geven aan de derde schakel: de **rechtvaardigmaking.**

ds. C. Sonneveld,
Krabbendijke

Christen mocht binnengaan door de Enge Poort. Dat was groot. Toch was hij het zondenpak nog niet kwijt. Opmerkelijk is dat! Hoewel Christus Zich aan hem had geopenbaard, was hij nog niet verlost van zijn schuld. Kon Welbehagen die last dan niet van hem afnemen? Jawel, maar hij deed het niet. 'Draag dat pak geduldig,' zei Welbehagen, 'totdat u komt aan de plaats waar u ervan verlost zult worden!'

Achter de Enge Poort

Christen boog onder dat woord, maar echt begrijpen deed hij het niet. Daarin is hij niet de enige. Velen zijn er verbaasd over. Sommigen raken geërgerd. 'Als je in Jezus gelooft,' zeggen zij, 'dan zijn je zonden toch vergeven? Waar maak je je dan nog druk om?' Het is te vrezen dat mensen die zo spreken zichzelf bedriegen. Maar ook zij die mochten ingaan door de Enge Poort kunnen in verwarring zijn. Waarom neemt

de Heere die last niet meteen af? Toch is het door en door schriftuurlijk wat Bunyan ons hier tekent. Er is immers onderscheid tussen een geopenbaarde Christus en een toegepaste Christus, tussen het krijgen van een belofte en de vervulling van de belofte, tussen een aanvankelijk proeven van het heil en de zekerheid van het heil, tussen een ondervinding van Gods liefde in Christus en de zoete wetenschap dat mijn zonden vergeven zijn. Lees over dit onderscheid bijvoorbeeld het prachtige boek van John Owen "Bij U is vergeving".

Op de kruisheuvel

De pelgrim vervolgt zijn tocht. Dat gaat 'niet zonder veel moeite,' schrijft Bunyan. Het pad is smal, maar aan weerszijden rijzen hoge muren op met een bijzondere naam. Ze heten "heil" (Jes. 26:1 en 60:18). Op dat pad kan het dus nooit meer misgaan! Bovendien krijgt de pelgrim er on-

derwijs. Dat gebeurt met name in het Huis van de Uitlegger.

Niet lang daarna komt het ogenblik dat Christen de kruisheuvel bereikt. O wonder, daar valt de last van zijn schouders af en verdwijnt deze in een open graf aan de voet van die heuvel. Hij mag opzien tot de gekruisigde Zaligmaker en zich nameloos verwonderen, terwijl de tranen hem over de wangen lopen. Hij is nu van zijn schuld bevrijd!

Is dat alles? Nee, de Heere schenkt hem nog meer. Drie blinkende gestalten komen op hem af. De eerste verzekert hem dat zijn zonden zijn vergeven, de tweede ontdoet hem van zijn vuile kleding en trekt hem een nieuw kleed aan, de derde plaatst een zegel op zijn voorhoofd en legt een perkamenten rol in zijn handen. Het laat zich raden wat Bunyan hiermee heeft bedoeld. Het is de Vader Die vrijspreekt van schuld en straf en een recht schenkt op het eeuwige leven, het is Christus Die de zondaar bekleedt met Zijn gerechtigheid en het is de Heilige Geest Die Gods kind verzegelt tot de dag van de volkomen verlossing.

Door het geloof alleen

In Romeinen 8 jubelt de apostel het uit: 'Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt' (vs. 33). De eerste Persoon is het Die het geschonden recht handhaaft. Hij is het ook Die goddelozen rechtvaardigt op grond van Jezus' kruisverdiensten. Heel indringend wordt dat beschreven in Zacharia 3:1-5. Heel mooi wordt het ook getekend in de "Christenreis". Rechtvaardigmaking betekent niet dat God de zondaar rechtvaardig maakt. Het wil zeggen dat Hij hem rechtvaardig verklaart. Het is een rechterlijke uitspraak.

Hoe wordt dit genadige vonnis ontvangen? Door het geloof. Niet door de werken der wet, maar door het geloof alleen. Dat geloof is een gave Gods (Ef. 2:8). Het is de lege hand van de bedelaar. Het is de voet die een schuldbeladen zondaar bij de Enge Poort brengt. Het is het oog dat Jezus aanschouwt in Zijn stervende liefde. Het is ook het oor dat de uitspraak van de hemelse Rechter verneemt.

Bezitten wij dat geloof? Onderzoek uzelf nauw, ja zeer nauw! Niet alle geloof is zaligmakend. Er is een historisch geloof, een tijdgeloof en een wondergeloof. Het ware geloof doet iets kennen van wat de pelgrim heeft ervaren. Het zoekt ook naar nader onderwijs en vastheid. En het doet wandelen in de kinderlijke vreze Gods. Daarover de volgende keer.

(wordt vervolgd)

Huiselijk geweld en kindermishandeling

Joke Zwerus,
maatschappelijk
werker
Stichting De
Vluchtheuvel,
Woerden

Na de catechisatieles blijft Marjan wachten om de ouderling te kunnen spreken. Omdat er weinig tijd is, vertelt ze in korte bewoordingen dat het thuis niet lekker loopt. Haar ouders hebben vaak ruzie en dan wordt er gescholden en geslagen. Het gebeurt weleens dat het servies door het huis vliegt. Marjan is dan bang en maakt zich zorgen om haar jongere broertjes en zusje. De ouderling maakt een afspraak met Marjan voor een gesprek hierover. Maar op die afspraak komt Marjan niet opdagen. Wat doe je dan als ouderling?

De dominee maakt zich al langer zorgen om een gezin uit zijn gemeente. De kinderen zien er onverzorgd uit en de moeder lijkt uitgeput. Ook krijgt hij signalen van gemeenteleden die zich zorgen maken. Hij heeft het al een keer met de wijkouderling besproken en die is bij het gezin langs geweest. In het gesprek vertelden de ouders dat het allemaal goed gaat binnen hun gezin en dat er niets aan de hand is. Wat doe je dan als predikant en als ouderling?

Deze voorbeelden zijn enkele situaties die zich voor kunnen doen in uw kerkelijke gemeente. Duidelijk is dat er iets mis lijkt te zijn binnen deze twee gezinnen. Als predikant of als ouderling voelt u aan dat het niet goed gaat. U maakt zich zorgen en wilt het gesprek aangaan. Maar Marjan komt niet opdagen tijdens het gesprek en ouders lijken niet open te staan voor een gesprek. Wat doe je dan? Moet je actie

ondernemen? En zo ja: hoe? Een lastig dilemma voor de kerkenraad.

Huiselijk geweld komt veel voor. Nederland kent ieder jaar zo'n 200.000 slachtoffers van ernstig huiselijk geweld. Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. De term "huiselijk geweld" verwijst naar de relatie tussen de pleger en het slachtoffer, bijvoorbeeld een (ex)partner, gezins- of familieleden. We kunnen dan denken aan (ex)partnergeweld, kindermishandeling, oudermishandeling en eer-gerelateerd geweld, waaronder huwelijksdwang, achterlating, eerwraak en meisjesbesnijdenis. Vormen van kindermishandeling zijn lichamelijke mishandeling, lichamelijke verwaarlozing, psychische mishandeling, psychische verwaarlozing en seksueel misbruik. Vaak is zoiets al jaren aan de gang voordat het naar buiten komt. Achteraf zijn er wel

signalen geweest, maar die zijn niet opgemerkt, of men wist zich er geen raad mee. Daardoor werd er geen actie ondernomen. Helaas komt huiselijk geweld en kindermishandeling ook voor binnen de kerkelijke gemeente. In februari 2012 verscheen het rapport "De mantel der liefde", naar aanleiding van een verkennend onderzoek door Movisie naar huiselijk geweld in orthodox-christelijke kring. Eén van de conclusies uit dit rapport was dat de signalering van huiselijk geweld in orthodox-christelijke kring verbetering behoeft. Landelijk komt er steeds meer aandacht voor het vroegtijdig signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling. Recent is, onder andere naar aanleiding van het rapport van Movisie, door De Vluchtheuvel, Stichting Schuilplaats en het ds. G.H. Kerstencentrum het project "Huiselijk geweld en kindermishandeling" gestart. De opdrachtgevers van het project zijn de Gereformeerde Gemeenten, de Gereformeerde Gemeenten in Nederland en de Hersteld Hervormde Kerk.

De doelstellingen van het project zijn:

- Het informeren van de kerkelijke achterban over huiselijk geweld en kindermishandeling en de mogelijkheden voor de aanpak van dit probleem.
- Bewustwording van factoren die de geslotenheid over huiselijk geweld en kindermishandeling bevorderen of in stand houden.
- Advisering bij situaties van huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit advies kan worden gevraagd door hulpvragers, maar ook door familieleden, docenten, ambtsdragers, gemeenteleden, jeugdwerkers, en dergelijke.
- Advisering van seculiere organisaties die werken met reformatorische gezinnen.

Binnen de genoemde drie instellingen zijn inmiddels aandachtsfunctionarissen aangesteld die dit project uitvoeren. De aandachtsfunctionarissen zijn laagdrempelig te benaderen door iedereen die advies nodig heeft in een situatie van huiselijk geweld of kindermishandeling. Binnen De Vluchtheuvel is ondergetekende hiervoor aangesteld. Heeft u vragen over huiselijk geweld? Wilt u advies over een situatie in uw gemeente? Neemt u dan gerust contact op.

Verder kunt u bij een vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling (anoniem!) contact opnemen met Veilig Thuis op 0800-2000 (gratis en 24/7 bereikbaar) of ga naar www.vooreenveiligthuis.nl. Bij acute nood: bel de politie, 1-1-2.

Het merg van het Evangelie [7]

J.H. Madern,
Bergambacht

In het eerste hoofdstuk van de "Marrow" behandelt Fisher het werkverbond. We overdenken: Gods opdracht, belofte en bedreiging aan de mens, de zondeval en de gevolgen.

In een gesprek met Nomista verklaart Evangelista het werkverbond. God kwam met de mens die naar Zijn beeld geschapen was in een verbond. 'Doe dat' (Luk.10:28), was Gods opdracht aan de mens. God eiste volmaakte gehoorzaamheid wat de mens in liefde kon en wilde volbrengen. Er was geen dwang; liefde was en is de vervulling van de wet. Adam vertegenwoordigde als hoofd van het werkverbond de gehele mensheid. In hem stonden wij en in hem vielen wij. In de geloofsleer spreken we over 'werkverbond' omdat 'werken de conditie was waarop God het leven zou geschonken hebben'. Dit schreef dr. Alexander Comrie in 1740 in zijn voorrede in de vertaling van "Een beschouwing van het verbond der genade" van Thomas Boston. Die 'conditie' vinden we in de Schrift en daarom is de leer van het werkverbond een Bijbelse waarheid.

Gods belofte

De Heere had de zaligheid van de mens op het oog, daarom gaf Hij bij de geëiste gehoorzaamheid de belofte: '(...) en gij zult leven'. Hierin wees God de mens de weg tot de zaligheid: Alleen door volmaakte gehoorzaamheid, naar Zijn heilige wet, zonder de minste afwijking: 'Zijt heilig want Ik ben heilig'. Het was Gods soevereiniteit om dit te doen. Zo zou volgens Evangelista blijken 'dat de mens een redelijk schepsel was, en dus uit eigen oordeel, vrijheid van handelen en verkiezing in staat was zijn eigen weg te kiezen'. Maar hierdoor leerde God de mens ook: 'Ik ben God en niemand meer'. De mens stond niet naast, maar onder zijn Schepper.

Gods waarschuwing

God gaf aan Adam ter waarschuwing een bedreiging: 'Want ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven' (Gen. 2:17). God wilde dat de mens Hem vrijwillig zou dienen, uit liefde en niet uit dwang. Maninne wist wat God verboden en bedreigd. Dat blijkt uit haar antwoord aan de slang: '(...) heeft God gezegd: Gij zult van die niet eten noch die aanroeren, opdat gij niet sterft' (Gen. 3:3). Adam wist dit ook, de mens was volkomen verantwoordelijk. Evangelista: 'Hij verkoos zich een andere god, toen hij de duivel volgde'. Daarom zijn de vragen: 'Kan ik er wat aan doen? Waarom heeft God dit niet verhoed?' niet anders dan vijandschap tegen God. De Dordtse Leerregels beginnen (Hoofdstuk 1, par. 1) met God vrij te verklaren en de mens schuldig te verklaren. In hoofdstuk 1 (par. 2) wijzen ze op de mogelijkheid van verlossing in Christus. Wet en Evangelie, het zijn de kernzaken in de "Marrow". Door de zondeval kwam de mens in de geestelijke dood terecht, terwijl God van Zijn eis niets afdeed.

Een gesloten toegang

Nomista vraagt: 'Maar mijnheer, was het voor Adam niet mogelijk geweest om zichzelf en zijn nakomelingschap te helpen door dat verbond met God te vernieuwen en het vervolgens te houden?' Evangelista: 'Geenszins, (...) omdat het een verbond was tussen twee vrienden. De gevallen mens was nu een vijand geworden'. God dreef hem uit het paradijs en stelde heilige cherubs met 'een vlamme lemmer eens zwaards (...), om te bewaren den weg van den boom des levens' (Gen. 3:24). God sloot de deur van het werkverbond. Naar Zijn heilig en onkreukbaar recht was er geen toegang meer. Wanneer de Heilige Geest een mens hier bevindelijk heeft gebracht, leidt Hij naar de geopende deur van het genadeverbond: 'Ik ben de Deur' (Joh. 10:9). Die Deur is Christus.

'Want gelijk door de ongehoorzaamheid van dien enen mens velen tot zondaars gesteld zijn geworden, also zullen ook door de gehoorzaamheid van Eén velen tot rechtvaardigen gesteld worden.'

Adam en Christus

De neonomianen ontkenden het werkverbond en de verbondsbetrekking die de mensheid tot Adam had. Daarmee was ook het leerstuk van de erfschuld in het geding. De antinomianen leerden dat met de verbreking van het werkverbond Gods wet geen gehoorzaamheid meer eiste. Fisher weerlegde beide dwalingen. Door Adams ongehoorzaamheid rekende God de schuld toe aan de mensheid. Door Christus' gehoorzaamheid rekende God de rechtvaardigheid toe aan de uitverkorenen. Comrie leerde hetzelfde in Nederland en wees in het "Examen" op Romeinen 5:19: 'Want gelijk door de ongehoorzaamheid van dien enen mens velen tot zondaars gesteld zijn geworden, also zullen ook door de gehoorzaamheid van Eén velen tot rechtvaardigen gesteld worden'. In de tiende samenspraak van het "Examen" van het ontwerp van tolerantie, in zijn brief over de rechtvaardigmaking en in zijn catechismusverklaring verdedigde hij de leer van het werkverbond. In de derde preek van de "Eigenschappen" noemde hij de antinomianen 'atheïsten'.
(wordt vervolgd)

N.a.v. "Het merg van het Evangelie; met aantekeningen van Thomas Boston", Edward Fisher, uitg. Brevier, Kampen, ISBN 978 949 158 3667, 428 blz.; € 39,90.

Website Gereformeerde Gemeenten

Vanaf 1 januari 2014 zijn zogenaamde Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI) verplicht te voldoen aan bepaalde publicatiecriteria. Per 1 januari 2016 behoren ook de kerken en kerkelijke instellingen daaraan te voldoen. Dit houdt in dat bepaalde gegevens over de betreffende ANBI gepubliceerd moeten worden via internet.

De Generale Synode heeft in haar vergadering van 22 januari 2014 de notitie inzake ANBI-status aanvaard, zoals deze ook opgenomen is in de Acta van de Generale Synode onder bijlage 12. Op grond hiervan is aan het Deputaatschap Kerkelijke Dienstverlening (DKD) opdracht gegeven een landelijke website in te richten, waarop onder andere deze gegevens kunnen worden gepubliceerd. DKD is hiervoor een samenwerking aangegaan met de Erdee Media Groep (EMG) uit Apeldoorn. Vandaag, 26 november, zal de website online zijn.

In de afgelopen maanden is door het Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening

de gewenste ANBI-informatie bij de gemeenten opgevraagd. Van vrijwel alle gemeenten is dit inmiddels ontvangen. Wij zeggen de gemeenten hartelijk dank voor hun medewerking in het spoedig beschikbaar stellen van hun gegevens. Deze zullen op de website worden gepubliceerd.

Wij zijn verheugd dat wij in goed overleg een samenwerking hebben kunnen aangaan met de reeds jarenlang bestaande website www.gergeminfo.nl, een particulier initiatief van de heer A. van 't Zelfde, lid van één van onze gemeenten. Zijn website biedt een schat aan informatie over de Gereformeerde Gemeenten.

Met de heer Van 't Zelfde is overeengekomen dat zijn website wordt samengevoegd met de landelijke website van de Gereformeerde Gemeenten. Omdat de domeinnaam www.gergeminfo.nl inmiddels grote bekendheid heeft, is besloten deze te gaan hanteren voor de officiële landelijke site. Per eind november houdt de website van de heer Van 't Zelfde dus op te bestaan en zal de landelijke website van de Gereformeerde Gemeenten actief zijn, onder de bekende naam www.gergeminfo.nl. Voor vragen met betrekking tot de website, of de ANBI-criteria, kunt u zich richten tot de directeur van het Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, de heer B. Drost (tel. 0348-489900, e-mail info@cbgg.nl)

Namens Deputaatschap
Kerkelijke Dienstverlening,
E. van Voorden, voorzitter
L.W. Both, secretaris

Tot steun van de evangelisatie

Bij uitgeverij Den Hertog verscheen wederom een boek van onze emeritus-predikant ds. J. Mijnders. Een hoge leeftijd heeft hij inmiddels mogen bereiken. Wat het preken betreft moest hij wat gas terugnemen, al is het dat hij nog zondag aan zondag eenmaal kan en mag voor gaan naar de lust van zijn hart. Stilzitten staat niet in zijn woordenboek en zo mogen we regelmatig meditaties of preken van hem in boekvorm ontvangen. Deze keer is dat een boek met 52 meditaties over het leven van Jozef onder de titel "Met eer en heerlijkheid gekroond".

Het is alweer veertig jaar geleden dat onze broeder 29 predikaties uitsprak over de wonderlijke weg die de Heere wilde houden met Jozef, de zoon van Jakob. Dat was dus in de gemeente van Ridderkerk. En in Veenendaal - zo kan ik me nog goed herinneren - heeft hij dat nogmaals gedaan. Vele lessen liggen in deze geschiedenis verborgen. Het is groot wanneer ze door middel van de prediking des Woords gaan leven voor de hoorders. Nog groter wan-

neer die lessen mogen worden toegepast tot eeuwige winst. De 94-jarige, nu in Barendrecht woonachtige, ds. Mijnders schrijft in zijn "Woord vooraf" terecht: 'De weg waarop Jozef zijn voeten mocht zetten - waar hij meerdere keren mag worden opgemerkt als een type van Christus als de meerdere Jozef - geeft Gods Kerk oorzaak zich door het geloof verbonden te mogen weten aan Hem, Die door de Vader met eer en heerlijkheid is gekroond en thans gezeten is aan Zijn rechterhand'. U begrijpt dat we niet de gehele geschiedenis hier kunnen weergeven. Trouwens, die is wel bekend, ook bij onze jeugd. Maar het gaat om de onderwerpelijke toepassing van die geschiedenis in de harten van jong en oud. Het gaat om het bukken en buigen voor die meerdere Jozef. Dan mag de bede wel levendig zijn: 'Regeer ons also door Uw Woord en Geest, dat wij ons hoe langer hoe meer aan U onderwerpen'. Over dat komen aan Zijn gezegende voeten lezen we ook in deze meditaties. We geven ten slotte één voorbeeld, als het gaat over het buigen van de broeders

voor een voor hen nog niet geopenbaarde Jozef: 'En zij bogen zich voor hem ter aarde. Het is alsof Gods Woord dit met een bijzondere nadruk wil vermelden. Het is niet de eerste keer dat de broeders voor hem buigen, maar toen was Benjamin er niet bij. Thans is de belofte, in de dromen getoond, ten volle vervuld. Vele jaren heeft Jozef hier op moeten wachten; Gods tijd is echter de beste tijd. Zij zullen komen met geweest en met smeking zal ik hen voeren. Dat smekende, wenende volk moge dan de meerdere Jozef nog niet kennen, toch liggen ze daar reeds verweven in de liefdebanden van Jezus. De uitgangen van het hart zijn ondanks alles op Hem gericht'. De meditaties zijn zeer geschikt voor zowel ouderen als jongeren. We kunnen het boekje van harte aanbevelen. En als u het aanschaft, steunt u ook nog het werk van het Deputaatschap Evangelisatie, ten bate waarvan deze uitgave verschijnt.

"Met eer en heerlijkheid gekroond",
52 meditaties over het leven van Jozef,
ds. J. Mijnders; uitg. Den Hertog, Houten;
ISBN 9789033127175. 222 blz.; € 14,90.

ds. J. Schipper,
Leerdam

Psalm 91:1

‘Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, Die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.’

Psalm 91 draagt geen opschrift. Het vangt aan zonder enige inleiding en stelt ons ineens midden in de werkelijkheid en heerlijkheid van het verborgen leven met God, de Heere, de ware Schuilplaats. Wie de dichter is van deze psalm weten we niet; mogelijk is het Mozes. De toon van dit gedicht is verheven. Een man van geloof is hier aan het woord, onversaagd door de kracht des Heeren; in zijn kleinheid groot en in zijn zwakheid sterk.

Met blijde jubel zingt de dichter van de bewaring en bescherming van de Heere onze God. De ondergrond en de achtergrond van dit lied is de trouw van God. Hij zingt en roemt op kosten van de Heere. Hij mag weten wat de Kerk aan haar God heeft en hebben zal. Hij zal een toevlucht zijn van geslacht tot geslacht.

Wanneer de Heere geloof schenkt, kunnen wij niet vrezen en moeten wij onze hoop stellen op de Heere onze God, Die trouwe houdt en nooit laat varen de werken van Zijn handen. Wanneer deze roemtaal niet opkomt uit het ware geloof is het erger dan ijdel geklap.

De tekst spreekt ons dus over de veilige schuilplaats. Zij omvat twee versdelen

die ieder twee gedachten ontwikkelen. De Allerhoogste als schuilplaats én het zitten in deze schuilplaats; dan, de Almachtige en Zijn schaduw én het vernachten in deze schaduw.

De Heere stelt recht en gerechtigheid tot richtsnoer van het Godsrijk. Maar zolang wij kunnen, zoeken wij dekking tegen alle gevaren in onze eigengemaakte schuilplaatsen. Hetzij in vroomheid en goede werken, ofwel in onze gestalten en hetgeen wij menen te zijn.

Maar luister nu naar de zanger-profeet die ons de heerlijkheid van de schuilplaats van de Allerhoogste bezingt, terwijl hijzelf daarin verkeren mag, ja er in neerzitten. Zo kunnen wij veilig zijn.

In deze schuilplaats kunnen slechts zij toegaan en neerzitten die de liefde van God in Christus kennen. Dit verkeer is het voorrecht van Gods gunstgenoten.

Maar als u schrikt bij het horen van deze waarheid dat alleen Gods kinderen dit verkeer kennen in deze schuilplaats, luister dan, want wij hebben nog een vriendelijk aanbod te doen van de Koning. Hij heeft gezegd: ‘wie zoekt, die vindt: en die klopt, die zal opengedaan worden.’

Ik weet zeker als u door de nood wordt gedreven en u zich tot Hem om hulp begeeft, dat u de deur van deze Schuilplaats wagenwijd open vindt! Mocht de deur dicht zijn, zoek dan de klopper op en laat deze vallen. Lezen: Psalm 91:1-9

Dit stukje is genomen uit het pas verschenen dagboek ‘Dagelijks Manna’, samengesteld vanuit de geschriften van wijlen ds. I. Kievit. Dit dagboek is uitgegeven door uitgeverij Den Hertog en is ook te koop in de boekwinkel voor de prijs van € 19,90. Elke dag is voorzien van een kort Bijbelgedeelte, zodat u dit dagboek ook na de maaltijd kunt lezen. Er is enigszins rekening gehouden met het kerkelijk jaar. Op een verantwoorde manier zijn lange zinnen soms wat ingekort en de naamvallen omschreven.

Ds. Kievit heeft in het Gereformeerd Weekblad, vanaf 1932 tot 1949, bijna wekelijks meditaties geschreven en hieruit is dit dagboek op zorgvuldige wijze samengesteld. Een tekstregister is zelfs achterin opgenomen. Het begint met een ‘Ten geleide’ over ds. I. Kievit en de reden van het tot stand komen van dit dagboek. De samensteller acht de uitgave van dit dagboek belangrijk ‘opdat de zuivere, bevindelijke waarheid bewaard blijft voor het nageslacht’.

En hier sluiten wij ons geheel bij aan! Daarom willen wij u dit dagboek van ganser harte en met nadruk aanbevelen. Mag ik zeggen, dat het één van de ‘betere’ dagboeken is? Het is misschien niet altijd zo eenvoudig, maar uw moeite wordt beloond. Hier leest u nu wat evenwichtige, voorwerpelijke-onderwerpelijke uitleg van de Schrift is. Schrift-gebonden bevinding! Hier klopt tijdloos het hart van Jeruzalem.

ds. G.J. van Aalst,
Klaaswaal

Boekennieuws

“Gouden momenten”,
J.C. Ryle; uitg. De
Banier, Apeldoorn,
ISBN 978 94 6278
2709; 380 blz.;
€ 19,50,
e-book € 14,99.

Misschien bent u - en niet te vergeten jij - gewend om dagelijks bij een gedeelte van de Heilige Schrift stil te staan met behulp van een dagboek. Dat is een goede gewoonte, die we ons niet jong genoeg kunnen aanwennen. Aan het einde van 2015 moet dan weer beslist worden: welk dagboek zal ik in het nieuwe jaar gaan lezen. Er is gelukkig heel wat keus. Een verantwoorde keus is dan mogelijke het onderstaande.

De bekende Engelse John Charles Ryle (1816-1900) had de gave om zijn boodschap in korte bewoordingen weer te geven en snel tot de kern van de zaak te komen. Dat blijkt ook duidelijk uit de dagboekstukjes in “Gouden momenten” die zijn samengesteld aan de hand van de vele werken van Ryle. De nagelaten geschriften

vormen een goudmijn vol wijze woorden. De boodschap is nog steeds uiterst actueel!

Ryle roept op tot bezinning en zelfonderzoek, maar wijst ook heen naar de hemelse Medicijnmeester. Zo kunnen de momenten van stil zijn met de Schrift aan de hand van dit dagboek ‘gouden momenten’ worden! Samengesteld door J. Kranendonk-Gijssen uit Amersfoort, die inmiddels in het zorgvuldig samenstellen van dit soort dagboeken veel ervaring heeft. Dat is te merken aan hoe ze de u misschien niet zo bekende Ryle laat spreken! Een zeer aantrekkelijke uitgave, naar inhoud en vormgeving.

ds. G.J. van Aalst,
Klaaswaal

"Verloren, maar wie?", ds. C.A. van Dieren, uitg. Gebr. Koster, Barneveld; ISBN 978 905 551 8050; 119 blz.; € 12,50.

Het boekje "Verloren, maar wie?" is uitgegeven ten bate van de verbouwingskosten van de Noorderkerk in Rijssen. Het bevat zes preken die onze medebroeder gehouden heeft over de gelijkenis van de verloren zoon.

Het is een gelijkenis die veel geestelijk onderwijs in zich heeft. Dit geestelijk onderwijs komt duidelijk naar voren in de preken die zowel voor persoonlijk gebruik als voor het lezen in een leesdienst heel geschikt zijn. Zoals we van onze broeder gewend zijn, zijn de preken een weergave van een nauwgezet luisteren naar wat er voorwerpelijk in de tekst staat, maar ook wat dit onderwerpelijk betekent in het leven der genade.

Mijn Rijssense ambtsbroeder laat de toepassing en bevinding opkomen uit de tekst. De preken zijn aan de ene kant separerend, maar aan de andere kant ook onderwijzend en bemoedigend voor allen die begeren om in het Woord hun gang en treden vast te maken.

De gelijkenis is overbekend. Toch kan het lezen van preken over zo'n bekende stof maken dat een bekende stof weer nieuw wordt. Het Woord van God is zo rijk dat over het werk van de Heere, dat in wezen altijd hetzelfde is, toch steeds weer nieuwe en oude schatten mogen worden opgedolven.

De titel van het boekje heeft een vraagteken. Dat is niet zomaar, want de gelijkenis gaat immers over twee zonen. In de jongste zoon en zijn weg terug naar zijn vader tekent de Heere Jezus dat Hij gekomen is om tollenaars en zondaren zalig te maken. In zichzelf was de jongste zoon verloren, maar door Gods genade werd hij behouden.

In de oudste zoon zien we getekend het leven van de farizeeën en schriftgeleerden. Met al hun godsdienst meenden ze geen Zaligmaker nodig te hebben en misten ze de ware liefde tot de Heere, wat een onmiskenbaar kenmerk van genade is.

Ook schrijft ds. Van Dieren dat de naam die deze gelijkenis heeft gekregen en die in het opschrift erboven staat, niet klopt. De gelijkenis gaat ten diepste over hoe Christus niet rust voordat Hij Zichzelf heeft weggeschonken aan degenen die Hem van Zijn Vader gegeven zijn. De gelijkenis is zo een schildering hoe de Heere door Zijn Geest en Woord een zondaar brengt tot zichzelf en doet terugkeren om in Christus het leven te vinden. Maar ook een schildering hoe de mens met al zijn godsdienst, in het beeld van de oudste zoon, toch een vijand is van genade is en niet wil buigen voor de Heere.

Bij iedere gelijkenis neemt de Heere Jezus een gebeurtenis uit het dagelijks leven waarmee Hij zijn hoorders iets wil leren. Bij de uitleg van een gelijkenis is altijd de moeilijke vraag wat nu precies die les is. Anders gezegd: wat wel en wat niet geestelijk mag worden overgezet.

Als alles in een gelijkenis vergeestelijkt wordt, noemen we dat allegoriseren. Dat kan heel mooi klinken, maar dan laten we de gelijkenis dingen zeggen die de Heere Jezus er niet mee bedoeld heeft.

Onze broeder behandelt dit gevaar van allegoriseren in de vierde preek als het gaat over de vader die zijn zoon het beste kleed laat aantrekken, een ring aan de hand laat doen en schoenen aan de voeten en vervolgens de knechten oproept het gemeste kalf te slachten.

Hij tekent vervolgens hoe rijk toch de geestelijke lessen zijn die uit deze handelingen getrokken kunnen worden als de uitleg blijft in het spoor van wat de Heere Jezus ermee bedoelt in de gelijkenis. Dan gaat het erom hoe Christus een arme zondaar wil ontmoeten en Zijn gaven schenken.

Heel duidelijk klinkt in de preken ook door dat het in de verhouding van Christus tot Zijn volk niet alleen gaat om de kennis van de vergeving der zonden, maar ook om de herstelling in Gods gemeenschap en de weldaden en het beoefenen van het kindschap. Dit komt vooral naar voren in de vierde preek, die als thema heeft "De weerkeer van de jongste zoon" en als punten: Zijn kinderbehandeling, Zijn kinderplaats en Zijn kinderdeel.

Om niet meer te noemen, sluiten ik af met: neem en lees.

ds. A. Schreuder,
Rijssen

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Scherpenisse:

ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum;

Te Sint Annaland:

ds. G. van Manen te Elspeet;

Te Urk: ds. A. Schot te Nunspeet.

BEDANKT

Voor Goudswaard:

ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer.

BEVESTIGING EN INTREDE

DS. A.P. BAAIJENS TE AAGTEKERKE

De kerkenraad van de Geref. Gemeente te

Aagtekerke en onze gemeente zijn verblijd

doordat ds. A.P. Baaijens het beroep naar de

gemeente mocht aannemen. De bevestiging

en intrede zullen plaatsvinden op **13 januari**

a.s. Dit betekent dat de zondagse en doorde-

weekse preekbeurten, die afgesproken wa-

ren voor periode na deze datum, vervallen.

Mede namens de gemeente bedanken wij

alle predikanten en studenten hartelijk voor de bereidwilligheid en het verrichte dienstwerk in onze gemeente.

Kerkenraad Geref. Gemeente Aagtekerke, A.J. van der Maas, preses; S. de Visser, scriba

MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2015

Pag. 389, gemeente **WAARDE**.

Koster is nu: D.M. Boone, Weelweg 19,

4414 AW Waarde, tel. (0113) 501661,

e-mail: dmboone@filternet.nl

Berichten

ZANGAVONDEN

Barneveld

Kerstconcert op **zaterdag 12 december**, aanvang: 19.00 uur, in de Bethelkerk in Barneveld, m.m.v. mannenkoor jubilate Deo uit Apeldoorn, jongerenkoor Elad uit Elspeet, Schildkoor van het gezinsvervangend tehuis Het Schild uit Barneveld en enkele instrumentalisten. Meditatie door: student M.T. Al-Chalabi. Collecte is t.b.v. Helpende Handen.

Kloetinge

Samenzangavond (met cd-opname) op **vrij-**

dag 27 november, aanvang: 19.30 uur, in de Geerteskerk te Kloetinge. Leiding: ouderling A.C. Hage te Vlissingen. Opbrengst verkoop cd is t.b.v. Gevangenzorg en Stichting Winstuitverlies.

Waarde

Kerstzangavond op **vrijdag 4 december**, aanvang: 20.00 uur, in de Adullamkerk te Waarde, m.m.v. jeugdkoor Uit der kinderen mond en het projectkoor Praise the Lord uit Waarde, en enkele instrumentalisten. Zie voor meer informatie: www.zangkoorpraisethelord.nl

RONDWANDELING DOOR CENTRUM VAN AMSTERDAM

Rondwandeling door het centrum van Amsterdam op **zaterdag 5 december** o.l.v. Cor Hotting.

Start: bij Simon de Looier om 10.00 uur, einde: 13.30 uur. Deelnamekosten: € 10,- p.p., kinderen onder 12 jaar € 5,-.

Opbrengst o.a. ten bate van de evangelisatiepost. Tel: 0228-317447 / 0610790406 e-mail: cjhotting@kliksafe.nl

Kerkdiensten

ZONDAG 29 NOVEMBER 2015

Aagtekerke 19.00 uur ds. G.J. Baan; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 10.00 uur ds. J. Driessen en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam-Noord 10.00 en 16.00 uur ds. A. Schot; Apeldoorn 15.30 uur ds. G. van Manen; Arnhem 10.00 uur (H.D.) ds. A.B. van der Heiden; Barendrecht 9.30 uur ds. J. Mijnders en 14.30 uur ds. G. Pater; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Beekbergen 10.00 en 15.00 uur ds. P. Melis; Berkenwoude 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 18.30 uur ds. M. Golverdingen; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 17.00 uur ds. M.J. van Gelder; Delft 10.00 uur ds. M. Golverdingen en 16.30 uur ds. J. Driessen; Den Helder 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Deventer 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Dinteloord 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Dirksland 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur

ds. H. Hofman; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. G. Clements; Eindhoven 10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. M. Karens; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. A. Schreuder; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. J.S. van der Net; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Goudswaard 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. J.W. Verweij; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. H. Paul en 19.30 uur ds. M. Joosse; 's-Gravenzande 15.30 uur ds. P. Mulder; Haamstede 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hilversum 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Hoedekenskerke 10.00 uur ds. C. Harinck en 14.30 uur ds. D. de Wit; Hoofddorp 18.30 uur ds. H.A. van Zetten; Hoogeveen 19.00 uur ds. M.H. Schot; Hoogvliet 18.00 uur ds. W.J. Karels; Kampen 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Kapelle-Biezeling 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; Katwijk aan Zee 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. A. Verschuure; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 18.00

uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 10.00 uur ds. H.A. van Zetten en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Lelystad 9.30 en 15.30 uur ds. M.H. Schot; Lisse 10.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.00 uur ds. W. Mouw; Meeuwen 19.00 uur ds. H. Hofman; Melissant 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 15.00 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Zuid 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Mijdrecht 10.00 uur ds. P. Mulder en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 uur ds. G. Hoogerland en 18.30 uur ds. P. Mulder; Nieuw-Beijerland 9.30 uur ds. A. Vermeij; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwerkerk 14.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; Nieuwe-Tonge 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Nijkerk 9.30 en 14.30 uur ds. W. Mouw; Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Oostkapelle 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Opheusden (in Ger. Gem. in Ned.) 12.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland 9.30 uur ds. K. Boeder en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Oudemirdum 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. C. Hogchem; Oude-Tonge 15.00 uur ds. J. van Belzen; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Poortvliet 10.00 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Puttershoek 15.30 uur ds. K. Boeder; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 18.30 uur

ds. R. Kattenberg; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rilland-Bath 14.00 uur ds. G.J. Baan en 18.30 uur ds. C. Harinck; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 15.00 uur ds. W.J. Karels; Rotterdam-Centrum 18.00 uur ds. K. Boeder; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-Zuidwijk 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok en 14.30 uur stud. J. de Kok; Scheveningen 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Sint Annaland 14.30 uur ds. L. Blok; Soest 15.00 uur ds. F. Mulder; Spijkenisse 19.00 uur stud. J.B. Huisman; Sprang-Capelle 9.30 en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Stolwijk 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J.B. Zippro; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Westkapelle 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Westzaan 19.00 uur ds. A. Schot; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 18.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.J. van Eckevelde; Zoetermeer 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur stud. J.B. Huisman; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. A. Schreuder.

DINSDAG 1 DECEMBER 2015

Dinteloord 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Ede 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Nijkerk 19.30 uur ds. M. Mondria; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G. Bredeweg.

WOENSDAG 2 DECEMBER 2015

Berkenwoude 19.30 uur ds. S. Maljaars; Ermelo 19.30 uur ds. P. Melis; Hilversum 19.45 uur ds. G.M. de Leeuw; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. W. Silfhout; Ouddorp 19.30 uur ds. D. de Wit; Oude-Tonge 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Poortugaal 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Scherpenisse 19.30 uur ds. G. Pater; Sint Annaland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Soest 19.30 uur ds. A. Verschuure; Stolwijk 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens; Zeist 19.30 uur ds. J.J. van Eckevelde; Zwolle 19.30 uur ds. F. Mulder.

DONDERDAG 3 DECEMBER 2015

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. J. van Belzen; Beekbergen 19.30 uur ds. J.J. van Eckevelde; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. W. Silfhout; Dirksland 19.30 uur ds. F. Mulder; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. A. Schot; Meeuwen 19.30 uur ds. M. Mondria; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. G.M. de Leeuw; Oudemirdum 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Sliedrecht 14.00 (huw.bev.) en 19.30

uur ds. A.T. Huijser; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Uddel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Zeist 13.30 uur (huw.bev.) ds. J.J. van Eckevelde; Zwijndrecht 19.30 uur ds. B. van der Heiden.

VRIJDAG 4 DECEMBER 2015

Goudswaard 14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Vermeij.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 29 NOVEMBER 2015

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman;

Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 uur ds. J. IJsselstein en 16.00 uur ds. J. van Laar; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 uur evang. A. van Setten en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Tilburg (Offenbachstraat 105) 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

**Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl**

Te huur voor **tijdelijke bewoning**: leuk huisje + schuurtje en tuin in buitengebied v. **Nunspeet**. Geschikt voor **jong stel**. Huur € 600= p. mnd. excl. Tel: 0345 - 558258.

Begrafenisonderneming *De Jongh*
H. de Jongh - D.D.E. Melieste - M.K. Ligthart - A.J. van Lieburg

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen
Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611154
Waardenburg	0418 - 652039
Werkendam	0183 - 701017
Papendrecht	078 - 6412740
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683838

Begrafenisverzorging Schutte-Versteeg uit Papendrecht en A.G. Boer uit Nieuw-Lekkerland zijn door ons overgenomen.

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

**Speciale Selectie
Kostuums & Schoenen
HALVE PRIJS
Klein Kleding Sliedrecht**

Dorst
BEGRAFENISVERZORGING

Voor het verzorgen van begrafenissen op Tholen, Sint Philipsland, Schouwen-Duiveland, Zuid-Beveland e.o.

U mag vrijblijvend informatie of een wilsbeschikking aanvragen.

Molenpad 4, 4696 BP Stavenisse | tel. 0166-697438
www.begrafenisverzorgingdorst.nl
(Wij verzorgen geen crematies.)
Voor een respect- en stijlvolle begeleiding

**www.hoeksteenboekhandel.nl
Woerden T: 0348-421933**

 VFH-Ridderkerk Financiële zorgverlening Een zorg minder..... www.vfh-ridderkerk.nl	⇒	Zorgen over uw financiën?
	⇒	Administratieve hulp?
	⇒	Oplopende schulden?
	⇒	(financieel) Overzicht kwijt?
	⇒	Belastingvragen?
	⇒	Vragen (financiële) toekomst ?
		Mobiel: (06) 486 05 179

Voor een zorgzame begeleiding

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel
Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

HUIB RUIJGROK
ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Juridisch advies en administratieve
en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- bewind en executele

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
T 0344 745 104 M 06 19452290
info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

Wij zijn een verpleeghuis voor
permanent en tijdelijk verblijf voor
ouderen met een pg of somatische
aandoening in een huiselijke en
landelijke omgeving. Wij bieden ook
dagbesteding. Eigen vervoer en
rolstoelbus!

Wij verzorgen uw indicatie WLZ, ZVW ook PGB
Betaalbare zorg!

De Betuwehof Zorg

Rijnbandijk 57a
4043 JJ Opheusden
Fam. A.P. Hak
tel: 0488 - 443392
mail: info@betuwehof.nl
www.betuwehof.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Kraamzorg

“Die eerste kraamdagen
vergeet ik nooit meer”

Kraamzorg door medewerkers met
een reformatische identiteit, dat is
een vertrouwd idee. Meer informatie?
www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **huishoudelijke
hulp en verpleging & verzorging**

De Geschiedenis van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland

Unieke uitgave geheel in kleur

De bijzondere uitgave met de titel “Het gaat Uw trouw en
waarheid aan” bestaat uit 2 lijvige, hardgebonden delen en
omvat **bijna 1.000 pagina's**. En bevat in totaal zo'n **1.700
foto's** waarvan ook **enkele bijzondere brieven** en een speciale
orgelbijlage.

In de boeken komen alle gemeenten aan het woord en in beeld;
ook de opgeheven gemeenten zijn beschreven. U vindt hierin
niet alleen een opsomming van belangwekkende feiten, maar er
is ook aandacht gegeven aan het geestelijk leven van de voor-
gangers die de gemeenten hebben gediend en van de gemeen-
teleden die ambten hebben vervuld.

Het geheel is voorzien met een voorwoord van ds. J. Roos uit
Barneveld.

**Dit prachtige naslagwerk mag in geen enkele boekenkast
ontbreken!**

“Het gaat Uw trouw en waarheid aan” is een uitgave van De
Gereformeerde Gemeente in Nederland IJsselmuiden.

De opbrengst van dit boek komt ten bate van het
nieuwe kerkgebouw van de GGin te IJsselmuiden.

Te bestellen via de website:

www.degeschiedenisvandeggin.nl

Bestelt u voor 5 december 2015 dan betaalt u geen verzendkosten.
Verschijning eind november.

Niet verkrijgbaar bij de boekhandel

2 delen
voor
€ 69,95

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

NIEUWERKERK A/D IJssel
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbedijkje
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

Agathos

- Nette **hulp** bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder
door een bekwame verzorgende?
- **Mantelzorg**ondersteuning?

Agathos is een reformatische
organisatie en biedt zorg en hulp
aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777

www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombereheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

>> NIEUW! <<

**Stad Mensziel
in handen van Diabolus**

**verhaal van John Bunyan,
naverteld door J. Kriekaard**

**Verkrijgbaar voor € 9,95
via www.martinmuziek.nl
of 06 42945444**

*Begrafenisonderneming
De Kloe*

Delkant 8 | 5311 CJ Gameren
Tel. 0418 - 56 21 74
www.begrafenisondernemingdekloe.nl

**WINTER SALE
bij Klein Kleding**
Slidrecht - Zierikzee
www.KleinKleding.nl

Psalmen cd!

**Bekende
jongerenkoren
zingen
psalmen**

Bestellen?
www.bestelmuziek.nu
telefonisch kan ook: 0341-745 238

Cedrah Wonen, zorg en diensten vanuit een reformatische levensovertuiging

Liefdevolle ouderenzorg volgens Bijbelse normen en waarden

Ontdek wie
wij zijn
op cedrah.nl.

Cedrah gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten in Zeeland en Zuid-Holland en de Christelijke Gereformeerde Kerken in Rotterdam en omgeving.

Meer informatie? Bel naar 0118 67 66 00,
mail naar zip-info@cedrah.nl of ga naar cedrah.nl.

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

**Wij
zoeken**

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met dhr. C. P. Baaij (alg. secretaris), cbaij@bonisa.nl of 06 464 940 02

www.bonisa.nl

Voorlichter en fondsenwerver bedrijven

(1 à 2 dagen per week)

Wij denken aan iemand die:

- Commerciële / marketing (MBO / HBO) achtergrond heeft
- Ervaring heeft met fondsenwerving in bedrijfsleven
- Betrokken is bij zending
- Instemt met de identiteit van de stichting

Uw sollicitatie kunt u richten aan Stichting Bonisa Zending, dhr. C. P. Baaij, Grachtweg 20, 2161 HN Lisse.
Inzenden tot 4 december 2015

Bonisa
Z E N D I N G

Doorgeven van het Woord!

VOGG... AL 65 JAAR MUZIEK!

VERSCHEENEN

Psalmbewerkingen voor orgel 2015

Dirk Jan Versluis	(Ps. 27)
Marc de Leeuw	(Ps. 32)
Sander van den Houten	(Ps. 49)
Jan Kroeske	(Ps. 54)
Leen van der Burg	(Ps. 88)
Jan Geert Heuvelman	(Ps. 106)
Paul Wols	(Ps. 115)
Hildebrand Otto	(Ps. 150)

**95 PAGINA'S
MUZIEK VOOR
SLECHTS € 22,50**

Muziek voor kerk en huis.

VERENIGING ORGANISTEN
GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meer informatie of bladmuziek bestellen?
www.kerkenmuziek.nl of mail
naar info@kerkenmuziek.nl

Psychosociale Hulp H.I.Ambacht
www.jeugdpraktijkambacht.nl
06 - 34 28 32 83

WILVORST Ambtskostuums

Klein Kleding Sliedrecht

Te koop, mooi kerstgeschenk:
**Levensbeschrijving van
Geurt van Ledden, deel 1 + deel 2.**
€ 19,95 per stuk, 240 blz.
Tel: 0345 - 558258.

Te koop in Kootwijkerbroek:
recent (2014) vernieuwde
**eengezinswoning met vier
slaapkamers.** Gelegen op een woonerf,
dichtbij kerk, school en winkels.
Voor meer informatie of foto's:
0342-745429.

Boekhandel
De ZONNEBLOEM
Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Gevraagd: zelfstandige woonruimte
te huur in **Alblasserdam e.o.**
voor jonge, werkende vrouw.
Tel. 0113-506451.

Reformatrice Psychologenpraktijk Nederland

**Wij bieden identiteit bewuste hulp aan
kinderen, jongeren en volwassenen met o.a.:**
Relatieproblemen, Opvoedingsvragen,
Gedragsproblemen, Traumatische ervaring(en),
Gezinsproblemen, Persoonlijke problematiek
(zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen),
Arbeidsproblemen, Autisme Spectrum Stoornis

Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie,
de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

begrafenisverzorging
Den Hollander
Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda,
Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Draagt u het jeugdwerk een Warm hart toe? **Word donateur!**

Het hart is van levensbelang, ook voor het werk van de Jeugdbond. Niet alleen omdat we met hartelijke betrokkenheid voor jongeren werken. We proberen met het Woord van God het hart van de jongeren zelf te bereiken.

Voor dat werk hebben we uw steun nodig.
Word donateur voor € 15 of meer per jaar
en ontvang gratis één van deze CD's. Bent
u al donateur? Dan krijgt u van ons een CD
als u uw jaarlijkse bijdrage met € 10 of meer
verhoogt. Hartelijk bedankt!

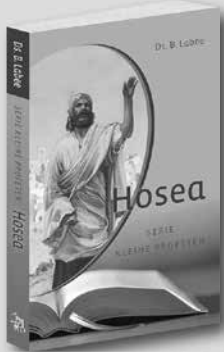
Vul het formulier in op jbgg.nl/steun-ons

verbindt jongeren

Gereformeerde Gemeenten

NIEUWE UITGAVEN - ZOJUIST VERSCHENEN

DS. B. LABEE
Hosea
 Serie kleine profeten
 Eerste deel van
 een nieuwe serie
 bijbelstudieboekjes.
 107 blz. p.b.
 33127281
8,90

DS. D.W. TUINIER
De vriend van de Bruidegom
 52 meditaties over
 Johannes de Doper
 168 blz. geb.
 33126734
17,90

DS. P. VAN RUITENBURG
Vast geloven
 Dagboek bij de Bijbel
 Voor jong en oud.
 378 blz. geb.
 33125690
19,90

INGE VAN HELL-VAN DIJKE (RED.)
Levend Woord
 Dagboek voor jongeren
 Moeilijke begrippen,
 gelijkenissen en
 beeldspraken uit de
 Bijbel worden duidelijk
 uitgelegd.
 378 blz. p.b. 33127267
14,90
 na 31-12-2015 **16,50**

ALINE VAN DE MAAT EN GERTRUDE DE REGT (RED.)
Ontdek!
 Schatzoeken in de
 Bijbel - dagboek 10+
 Dagboek dat het
 bijbellezen stimuleert:
 wat staat er en wat is
 de boodschap voor mij?
 405 blz. p.b. 33127359
13,90

AL ONZE UITGAVEN ZIJN OOK IN UW BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR

Den Hertog

uitgeverij

Elzenkade 6 - Houten
 Postbus 150, 3990 DD Houten

Tel. (030) 637 34 34
 E-mail: boeken@hertog.nl

www.hertog.nl
 info: www.uitgeverijdenhertog.nl

Voor Verantwoorde Boeken!

www.derooboeken.nl

078-6124081

HARKES
 Begrafenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
 2771 JR Boskoop

www.harkesbegrafenissen.nl

Wij verzorgen alleen begrafenissen

0172 - 21 21 22

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Manchu rekt op u!

De kerk in China groeit. De Hudson Taylor Stichting ondersteunt met:

- Onderwijs
- Lectuur
- Toerusting
- Diaconaat

www.hudsonstaylor.nl

Help mee. Steun ons!
 NL56 RABO 0347 3760 29

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
 Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie

ds. G.J. van Aalst,
 Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
 tel. 0186-576990, fax 0186-575105
 e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteurs: ds. B. Labee, ds. C. Neele

Meditaties

ds. C. Neele,
 Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
 tel. 010-5017707
 e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

redactie-secretaris: J.J. Verhage
 Kloosplantsoen 131,
 2985 SC Ridderkerk,
 tel. 0180-420865, fax 0180-423583
 E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
 de datum van verschijning van De Saam-
 binder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
 postbus 608, 3440 AP Woerden,
 tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
 e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Drukkerij Verloop,
 postbus 33, 2950 AA Alblasterdam

tel. 078-6912899, fax 078-6919536
 e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk
 donderdag vóór de week van
 verschijning aangeleverd te zijn.
 Rouwadvertenties uiterlijk
 maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,15 per mm.
 Familieberichten € 0,40 per mm.
 Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
 postbus 608, 3440 AP Woerden,
 tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
 e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.

De Saambinder-abonnementen te
 Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 13,00 per halfjaar
 (te betalen per 1 april en 1 oktober);
 voor het buitenland:
 € 26,- per jaar + extra portokosten.
 Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
 St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
 e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Hoe leer ik mijn ellende kennen?

Steeds als ik de Bijbel lees (of andere goede boeken) en preken hoor, loop ik er tegenaan dat ik mijn ellende niet ken. En als ik mijn ellende niet ken, heb ik ook de Zaligmaker niet echt nodig. Mijn vraag is: hoe leer ik mijn ellende kennen?

Gods heilige wet

Paulus, geïnspireerd door God de Heilige Geest, schrijft aan de gemeente in Rome: 'Daarom zal uit de werken der wet geen vlees (geen mens) gerechtvaardigd worden voor Hem; want door de wet is de kennis der zonde' (Rom. 3:20). Die 'kennis der zonde' moeten we zo verstaan: 'Name-lijk wanneer de wet de mens voorstelt wat God gebiedt en verbiedt; en de consciëntie (het geweten) des mensen hem overtuigt dat hij daartegen met gedachten, lusten, woorden en werken heeft misdaan' (kantek.41). De Heere wil dus Zijn heilige wet gebruiken om een zondaar te overtuigen van zijn of haar ellende. De vraagsteller schrijft zo eerlijk: 'ik weet dat God dat alleen kan geven en Hij daarom gebeden wil zijn, maar is dat echt het enige wat ik kan doen? Ik voel me zo machteloos...'

Boston

De bekende predikant, Thomas Boston (1676-1732), schrijft in zijn boek 'De vier-voudige staat' over de volkomen verdor-

venheid van de mens. Die is zo onuitsprekelijk groot, dat we moeten leren dat we zelfs niet kunnen bidden, zoals het zou moeten. Tegelijk geeft hij raadgevingen om een 'goed beeld' te krijgen van de verdorvenheid van onze natuur. Graag zou ik deze woorden op het hart van de vraagsteller willen binden! 'Beijver u om de geestelijkheid van Gods wet te leren kennen, want dat is de spiegel waarin u uzelf kunt zien (...). Ga tot God door Jezus Christus, om verlichting door Zijn Geest te verkrijgen. Leg uw ziel open voor het aangezicht des Heeren, en toon u bereid de boosheid van uw natuur te leren kennen. Zeg tot Hem: "Wat ik niet weet, leer Gij mij dat". Wees gewillig om licht te ontvangen uit het Woord (...). De volheid en heerlijkheid van Christus, de verdorvenheid en boosheid van onze natuur, worden alleen maar goed geleerd wanneer de Geest van Christus de Leraar is.'

Ernstige opwekking

Graag zouden we dit boek in handen zien van de vraagsteller en alle ouderen en jongeren. Heel dicht bij de Heilige Schrift, met ernst en liefde, geeft Boston onderwijs. Voor jongeren is er ook een eenvoudige versie: 'Op leven en dood, Bostons Viervoudige Staat uitgelegd' door Evert Barten. De doodstaat van de mens en tegelijk de verantwoordelijkheid van een Adamskind klinken er zo helder in door. We sluiten af met een citaat uit het originele werk: 'Geloof dat uw natuur verdorven is en laat Christus en Zijn genade dierbaar zijn in uw ogen. O, dat u toch eindelijk de staat van uw ziel eens ernstig zou opvatten! Wat bent u van plan te doen? U moet sterven, u moet voor de rechterstoel van God verschijnen! Wilt u zich in deze toestand neerleggen om weer een nacht zorgeloos te slapen? Doe dat niet, want voordat er een andere dag aanbreekt, kan het zijn dat u gedagvaard wordt om voor de vreselijke rechtbank van God te verschijnen in de grafklaren van uw verdorven staat (...). Maar kom haastig tot Jezus Christus. Hij heeft zielen gereinigd die even vuil waren als die van u en Hij zal nog het bloed reinigen, dat Hij niet gereinigd heeft (Joël 3:21)!'

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van 'De Saambinder' kun jij/kunt u mailen naar b.labee@kliksafe.nl of opsturen naar Kerkewijk 115a, 3904 JA VEENENDAAL. Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor al onze lezers, volgt publicatie in een nummer van 'De Saambinder'. Graag wel wat geduld.